

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jaroslavy Skoumalové a soudců Mgr. Petra Sedláka, Ph.D. a JUDr. Lukáše Hloucha, Ph.D. v právní věci žalobce: **A. K.**, zast. Mgr. Michalem Štofem, advokátem, se sídlem Velké náměstí 135/19, Hradec Králové, proti žalovanému: **Velitelství pozemních sil**, se sídlem Vítězné náměstí 1500/5, Praha 6 – Dejvice, adresa pro doručování Ministerstvo obrany České republiky, Sekce právní, Odbor pro právní zastupování, se sídlem náměstí Svobody 471/4, Praha 6, v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 2. 2015, č. j. 151-14/2014-2170,

t a k t o :

- I. Žaloba **s e z a m í t á .**
- II. Žalobce **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Předmět řízení

[1] Žalobce se žalobou doručenou Krajskému soudu v Brně dne 24. 3. 2015 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 2. 2015, č. j. 151-14/2014-2170 (dále též „napadené rozhodnutí“), kterým žalovaný zamítl odvolání žalobce a potvrdil Rozhodnutí velitele VÚ

2802 Olomouc ze dne 29. 6. 2012, č. j. 5-19/2012-2802 OsŠ (dále též „zrušené rozhodnutí v odvolacím řízení“), kterým bylo potvrzeno rozhodnutí velitele VÚ 1970 Vyškov ze dne 23. 4. 2012, č. j. 393-20/2011-1970 (dále též „rozhodnutí příslušného služebního orgánu prvního stupně“), které zamítl v souladu s ustanovením § 115 odst. 1 zákona č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále jen „zákon o vojácích z povolání“) nárok účastníka řízení na náhradu škody sestávající z náhrady za ztrátu na platu po dobu neschopnosti výkonu služby od 24. 4. 2007 do 9. 5. 2007 a od 1. 5. 2007 do 16. 9. 2007, dále z náhrady na bolest ve výši 9.600 Kč a z náhrady za ztížení společenského uplatnění ve výši 150.000 Kč, s tím, že dle žalovaného není dána odpovědnost státu (České republiky- Ministerstva obrany) za škodu na zdraví u účastníka řízení.

II. Obsah žaloby

[2] Žalobce ve své žalobě zdůrazňuje, že nesouhlasí se závěrem žalovaného u výkladu pojmu služební úraz ani u závěru o absenci příčinné souvislosti mezi škodou na zdraví žalobce a služebním úrazem a napadené rozhodnutí považuje za nezákonné. Žalobce má za to, že žalovaný nesprávně posoudil pojem služební úraz definovaný ustanovením § 118 zákona č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání, ve znění účinném pro projednávanou věc (dále též „zákon o vojácích z povolání“). Žalobce uvádí, že žalovaný převzal závěry Krajského soudu v Brně z odůvodnění rozsudku ze dne 21. 6. 2013, č. j. 36 Ad 7/2012-26, a s tímto závěrem se žalobce neztotožňuje. Dle žalobce je služebním úrazem i takové poškození zdraví, které je způsobeno při výkonu služby, nejenom úraz ve smyslu poškození zdraví způsobeného krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů. Dle žalobce nelze považovat za služební úraz každé poškození zdraví, ale dle zákona, má žalobce za to, že zvýšená námaha při výcviku může být za služební úraz považována. Žalobce konstatuje, že k poškození kolenního kloubu žalobce došlo nejenom v období výkonu vojenské služby, ale zároveň při faktickém výkonu vojenské služby, tedy v příčinné souvislosti s tímto faktickým výkonem vojenské služby, a to konkrétně z důvodu zvýšené námahy při výkonu vojenské služby, bez které by k poškození zdraví žalobce nedošlo.

[3] Dle žalobce nelze pojem dle zákona o vojácích z povolání vykládat stejně, jako dle definice v zákoníku práce. Žalobce zdůrazňuje, že v návaznosti na definici služebního úrazu je třeba posuzovat, zda byly naplněny všechny předpoklady vzniku odpovědnosti za škodu, a to existenci škody na zdraví, existenci služebního úrazu a existenci příčinné souvislosti mezi škodou na zdraví a služebním úrazem. Žalobce odkazuje na vyjádření Ústřední vojenské nemocnice a tvrdí, že jednoznačně z vyjádření vyplývá, že jednou z příčin, a to příčin hlavních, změny na pravém kolenním kloubu, žalobce byla právě zvýšená námaha při základním výcviku žalobce. Žalobce má za to, že i přestože nebyl přítomen klasický úrazový děj, odpovídá za škodu na zdraví žalobce žalovaný z titulu náhrady škody za služební úraz, jelikož služebním úrazem je i poškození zdraví, které je způsobeno při výkonu vojenské služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon vojenské služby. Žalobce zdůrazňuje, že žalovaný zatížil své rozhodnutí vadou spočívající v nesprávném právním posouzení a z toho důvodu žalobce požaduje zrušení napadeného rozsudku.

III. Vyjádření žalovaného a replika žalobce

[4] Žalovaný ve svém vyjádření, doručeném soudu dne 17. 9. 2015 uvádí, že žalobce směšuje dvě rozdílné věci a to pojmovou definici úrazu jako takového a jeho skutkové vymezení a následnou právní kvalifikaci úrazu jako služebního/neslužebního, přičemž se jedná o dvě samostatné, na sebe navazující fáze. Dle žalovaného, pouze v případě, že poškození zdraví bylo již jednoznačně posouzeno jako úraz, je možné zkoumat další okolnosti potřebné pro určení právní kvalifikace tohoto úrazu jako služebního či neslužebního. Žalovaný se ztotožňuje, co se týče definice pojmu služební úraz s názorem Krajského soudu v Brně. Dle žalovaného, analogie se zákoníkem práce neodporuje použití při výkladu zákona o vojácích z povolání. Žalovaný konstatuje, že pouze v případě, že je prokázáno, že došlo ke škodě, úrazu a příčinné souvislosti mezi úrazem a vznikem škody, je možné uvažovat o odpovědnosti za škodu státem.

[5] Žalovaný zdůrazňuje, že žalobce byl povolán do služebního poměru vojáka z povolání dnem 1. 4. 2007 k vykonání tříměsíční základní přípravy v souladu s příslušnými služebními předpisy. V průběhu této přípravy byl dne 24. 4. 2007 uznán posádkovým lékařem neschopným ke službě, přičemž tato neschopnost trvala do 9. 5. 2007. V této době požíval žalobce úlevy od fyzické námahy, klidový režim a nakonec byl dne 31. 5. 2007 propuštěn ze služebního poměru vojáka z povolání. Žalovaný poukazuje na krátkou dobu faktického výkonu služby, při níž u normálně zdravého vojáka nemohlo tak jednoznačně dojít k totálnímu poškození kolenního kloubu, což ve svém důsledku nasvědčuje skutečnosti, že pravý kolenní kloub žalobce byl již dříve chronicky poškozen. Dle žalovaného nelze dovodit závěr o zvýšené námaze při výcviku žalobce jako jedné z hlavních příčin poškození jeho zdraví ze stanoviska Ortopedicko-traumatologického oddělení Ústřední vojenské nemocnice. Námitky žalobce o tom, že k poškození kolenního kloubu došlo z důvodu zvýšené námahy při výkonu služby, považuje žalovaný za žalobcovo nijak nepodložené tvrzení, které proti stanovisku odborných lékařů – ortopedů nemůže obstát. Žalovaný má za to, že příčinná souvislost mezi škodou vzniklou na zdraví žalobce a služebním úrazem, jako jednou z podmínek odpovědnosti státu za vznik škody na zdraví žalobce, nebyla naplněna, a proto se stát své odpovědnosti za škodu na zdraví žalobce zprostil.

[6] Žalobce ve své replice, doručené dne 21. 10. 2015 uvádí, že vyjádření žalovaného považuje za urážlivé. Žalobce spatřuje u žalovaného snahu, od samého počátku, celou kauzu tzv. „zamést pod koberec“. Žalobce žádá o nařízení jednání. Žalobce zdůrazňuje, že před nástupem musel absolvovat kompletní a dostatečně hloubkové vyšetření v ÚVN Olomouc včetně zátěžového testu a poté druhý den po nástupu do služebního poměru znovu u zdravotního zařízení VÚ 8665 Vyškov, které opět prokázalo zdravotní klasifikaci A. Žalobce poukazuje na zdravotní dokumentaci praktického lékaře MUDr. K. Žalobce konstatuje, že nevhodně vedený způsob výcviku způsobil žalobcovo poškození zdraví. Žalobce namítá i nevhodné ošetření na ošetřovně a zdůrazňuje, že měl na řádnou léčbu právo.

IV. Posouzení věci krajským soudem

[7] Krajský soud v Brně na základě včas podané žaloby přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích žalobních bodů (§ 75 odst. 2, věta první, s.ř.s.), jakož i řízení předcházející jeho vydání. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správních orgánů (§ 75 odst. 1 s.ř.s.). Zdejší soud dospěl k závěru, po nařízeném soudním jednání na den 7. 12. 2016, že žaloba **není důvodná**, že napadené rozhodnutí žalovaného **bylo vydáno** v souladu se zákonem.

[8] Účastníci řízení na nařízeném soudním jednání odkázali na svá písemná podání.

[9] Spor mezi účastníky řízení tkví v definici a výkladu pojmu *služební úraz* a v prokázání *příčinné souvislosti* mezi zdravotním poškozením žalobce a výkonem vojenského základního výcviku.

Dosavadní skutkový stav

[10] Dne 11. 11. 2008 vydal Vojenský útvar 8665 Vyškov Rozhodnutí o uplatnění nároku na náhradu škody za škodu na zdraví, č. j. 39-175/2008-8665 („prvostupňové rozhodnutí z roku 2008“), kde rozhodl tak, že nárok na náhradu za ztrátu na platu po dobu neschopnosti výkonu služby a nárok na náhradu za bolest zamítá, neboť není odpovědnost České republiky – Ministerstva obrany dána. Argumentace rozhodnutí je založena na prostudování dostupné dokumentace a sdělení, že žalobce se v rámci návštěv u ošetřujícího lékaře nezmínil o zdravotních problémech a nesepsal a nenahlásil Protokol o úrazu. Odůvodnění je založeno na lékařské zprávě ze dne 12. 2. 2008 od MUDr. J. B., který konstatuje, že změna na chrupavkách mohla být přítomna již před vznikem obtíží a tyto změny spíše odpovídají změnám chronickým, přičemž nepředpokládá ani úraz z minulosti, když se o něm žalobce nezmínil. Dle správního orgánu tak nelze vyvozovat jakoukoliv příčinnou souvislost mezi výcvikem v kurzu základní přípravy a údajným poškozením zdraví žalobce.

[11] Dne 16. 12. 2008 vydalo Vojenské zařízení 1970 Vyškov Rozhodnutí, č. j. 3347-2/2008-1970, které zamítá odvolání a potvrzuje prvostupňové rozhodnutí z roku 2008. Odvolací orgán argumentuje ve svém odůvodnění posudkem MUDr. J. B. ze dne 12. 2. 2008, kde lékař nevylučuje možnost vrozeného defektu, a že změny odpovídají změnám chronickým. K protokolu o úrazu odvolací orgán konstatuje, že nelze jednoznačně zjistit příčinu obtíží.

[12] Dne 27. 8. 2010 byl vydán Rozsudek Krajského soudu v Brně, č. j. 30 Ca 17/2009-41, který zrušil rozhodnutí Vojenského zařízení 1970 Vyškov Rozhodnutí, č. j. 3347-2/2008-1970 ze dne 16. 12. 2008. Důvodem zrušení rozhodnutí byl nedostatečně zjištěný a řádně podložený skutkový stav ve správním spise.

[13] Dne 23. 4. 2012 bylo vydáno rozhodnutí Vojenského útvaru 1970 Vyškov, č. j. 393-20/2011-1970, kde se opětovně zamítá nárok žalobce na náhradu škody na zdraví. Z rozhodnutí vyplývá, že správní orgán má za to, z odborných vyjádření oddělení ortopedie a traumatologie ÚVN Praha ze dne 23. 2. 2012 ppl. MUDr. L. U., Ph.D. a vyjádření ze dne 26. 3. 2012 prof. MUDr. J. B., DrSc., že zvýšená fyzická námaha mohla již přítomné chronické změny pouze zhoršit a způsobit zvýraznění obtíží.

[14] Dne 29. 6. 2012 Vojenský útvar 2802 Olomouc vydal rozhodnutí č. j. 5-19/2012-2802/OsŠ, kde odvolání žalobce zamítá a předešlé rozhodnutí potvrzuje. Po přezkoumání správní orgán dospěl k tomu závěru, že v souladu s důkazním materiálem se nejedná o služební úraz.

[15] Dne 21. 6. 2013 bylo vydáno rozhodnutí Krajského soudu v Brně, č. j. 36Ad 7/2012-26, kde uvedený senát rozhodl o zrušení rozhodnutí Vojenského útvaru 2802 Olomouc, č. j. 5-19/2012-2802/OsŠ, ze dne 29. 6. 2012. Krajský soud v rozhodnutí vykládá pojem služební úraz, v souladu se zákoníkem práce, a konstatuje, že služebním úrazem nemusí být jen tělesné zranění, ale vůbec porušení zdraví, jestliže bylo způsobeno krátkodobými zevními vlivy. Krajský soud má však za to, že příčinná souvislost v daném případě nebyla naplněna. Uvádí, že pokud žalobce namítá, že k poškození kolenního kloubu došlo z důvodu zvýšené námahy při výkonu služby, je třeba konstatovat, že jde o pouhé domněnky, o ničím nepotvrzená tvrzení, která nemohou proti odbornému vyjádření lékařů Ortopedicko-traumatologického oddělení Ústřední vojenské nemocnice Praha obstát.

[16] Ze správního spisu vyplývá, že žalobce byl dne 24. 4. 2007 (Kniha nemocných) přítomen na ošetřovně, kam přišel na kontrolu po domácím léčení. Dne 9. 5. 2007 je záznam lékaře v Knize nemocných o žalobci, že rehabilituje a 14 dnů má být v klidovém režimu (bez běhů, skoků, pochodů). Další záznam v Knize nemocných je ze dne 11. 5. 2007, kde je poznámka o rehabilitaci a poslední záznam je ze dne 29. 5. 2007 u kterého nelze identifikovat obsah záznamu.

[17] Dne 25. 2. 2008 žalobce prostřednictvím svého zástupce uplatňuje nárok na náhradu škody za škodu na zdraví, jelikož má za to, že v době od 4. 4. 2007 do 24. 4. 2007, kdy se účastnil žalobce přípravného kurzu nepřetržitého vojenského výcviku, mu byla způsobena škoda na zdraví poškozením pravého kolenního kloubu a to způsobem vedení výcviku, zejména během po asfaltovém povrchu se zátěží. Z nároku vyplývá, že žalobce dne 24. 4. 2007 negoval úraz, avšak byl lékařem uznán neschopným výkonu služebny od 24. 4. 2007 do 9. 5. 2007.

[18] Ze záznamu od lékaře MUDr. M. B. vyplývá, že dne 24. 4. 2007 byl žalobce na prohlídce u lékaře, kde konstatuje bolest pravého kolenního kloubu, po zátěži a neguje úraz. 2. 5. 2007 žalobce uvádí, že bolest by měla být lepší, 9. 5. 2007 žalobce uvádí, že stav je výrazně zlepšen, přičemž je nejistý při větší zátěži. Dne 29. 5. 2007 ze záznamu vyplývá, že žalobce absolvoval ortopedické vyšetření. MUDr. M. B. nevylučuje drobnou lézi měkkého kolena ev. chrupavky.

[19] Dne 25. 5. 2007 navštívil svého lékaře MUDr. J. B. Ze zprávy ze dne 12. 2. 2008 vyplývá, že „jednoznačnou příčinu obtíží nelze z dokumentace zjistit, je potřebné, aby žalobce přesněji popsal mechanismus problému. Jisté je, že jest souvislost mezi obtížemi a pracovním výkonem, jak již výše uvádím, pravděpodobně došlo k distorsi v patelofemorálním kloubu, eventuálně i drobná distenze vnitřního podélného vazy. Nepředpokládám ani úraz z minulosti, aspoň se p. K. nezmínil o tom, že by úraz utrpěl.“

[20] Součástí správního spisu jsou i protokoly o výsledku svědka úrazu nebo nemoci z povolání, ze dne 3. 3. 2008 byl vyslechnut D. B. Vyslechnutý D. B. uvádí, na otázku, zda mohlo být domácí léčení žalobce ve spojitosti se vznikem služebního úrazu následující, a to, že pokud je mu známo, tak ne. Vyslechnutý tvrdí, že nevypisoval žádný Protokol o úraze a ani na závěr zaměstnání žalobce nenahlásil, že si způsobil úraz. Dne 4. 3. 2008 byl vyslechnut J. M., který uvádí, že na závěr každého zaměstnání se vojáků dotazuje, zda je všechno v pořádku a zda si při výcviku nezpůsobili úraz. Dále konstatuje, že pokud by voják nahlásil úraz, poznačil by to vyslechnutý do Třídní knihy. Dne 3. 3. 2008 byl vyslechnut i S. K., který byl se žalobcem ve dvojici při týmové práci. Vyslechnutý konstatuje, že si žalobce stěžoval na problémy s kolenem až v den odchodu na ošetrovnu dne 24. 4. 2007, před tím, si na bolest nestěžoval. Vyslechnutý dále tvrdí, že si nevzpomíná, že by žalobce hlásil nějaké zranění. Vyslechnutý dále uvádí, že po ukončení léčení si stále žalobce stěžoval na špatnou hybnost s kolenem a tvrdí, že žalobce řekl, že má domluvenou v civilu operaci. K otázce jak reagoval žalobce na zrušení služebního poměru ve zkušební době ke dni 31. 5. 2007, vyslechnutý konstatuje, že byl žalobce našťvaný, že z důvodu nepřítomnosti na některých zaměstnáních byl z armády vyhozený a že ho armáda zklamala, dále naznačoval, že to tak nenechá, a že se bude snažit situaci vyřešit soudně.

[21] Z právního posouzení uplatnění nároku na náhradu škody za škodu na zdraví ze dne 5. 3. 2008 v souladu s provedenými výsledky a obsahem Třídní knihy vyplývá, že žalobce neoznámil tvrzený úraz ani svým nadřízeným a to staršímu instruktorovi 3. výcvikové skupiny nrtm. D. B. a vedoucímu instruktorovi 3. výcvikové skupiny prap. J. M., čímž porušil ustanovení předpisu Zákl. – 1. Čl. 76, písm. a): „Vojáci hlásí svým nejbližším nadřízeným onemocnění a úrazy.“

[22] Dne 21. 5. 2007 bylo vydáno rozhodnutí o zrušení služebního poměru ve zkušební době ke dni 31. 5. 2007, přičemž ihned tentýž den podal stížnost žalobce proti zrušení služebního poměru. Z lékařské zprávy vydané z důvodu podání návrhu na zánik služebního poměru žalobce vyplývá, že v době vydání rozhodnutí měl žalobce zdravotní klasifikaci A.

[23] Dne 29. 7. 2008 bylo komisí Ministerstva obrany, odbor vojenského zdravotnictví, vydáno odborné stanovisko, kde komise konstatuje, že po prostudování dostupné zdravotnické dokumentace, nedošlo k úrazu. Komise uvádí, že lékařská zpráva ze dne 12. 2. 2008 MUDr. B. je neurčitá. Závěr komise je, že zdravotní stav žalobce není v přímé souvislosti s výkonem vojenské služby, nejedná se o pracovní úraz a nejedná se ani o úraz ve vlastním slova smyslu.

[24] Dne 6. 3. 2012 vydal odborné vyjádření i primář plk. MUDr. M. S., Ph.D. z vojenského ústavu soudního lékařství Ústřední vojenské nemocnice v Praze, kde uvádí, že se k otázce úrazu musí vyjádřit odborník z oddělení ortopedie a traumatologie. Mimo jiné konstatuje, že ve zdravotní dokumentaci je základní disproporce mezi negováním či neuvedením potíží poškozeným v souvislosti s možným úrazem vojenskému lékaři, na druhé straně uvedením možného úrazu či přetížení kolenního kloubu jako mechanismu vzniku bolesti kolene civilnímu ortopedovi, s časovým odstupem jednoho měsíce.

[25] Dne 26. 3. 2012 vydal pplk. MUDr. L. U., Ph.D. z ortopedicko-traumatologického oddělení Ústřední vojenské nemocnice v Praze a primář prof. MUDr. J. B., DrSc. z oddělení ortopedie, traumatologie a rekonstrukční chirurgie z Ústřední vojenské nemocnice v Praze odborné vyjádření, kde uvádí, že popisované změny na pravém kolenním kloubu nejsou důsledkem úrazového mechanismu. Popisované změny na pravém kolenním kloubu jsou chronické a nejsou důsledkem zvýšené námahy během výcviku. Zvýšená zátěž však mohla chronické onemocnění zhoršit a výrazněji akcentovat subjektivní obtíže žalobce. Popisované změny na pravém kolenním kloubu jsou nejspíše důsledkem chronické zátěže, a to v dlouhodobějším horizontu. Na závěr uvádí, že příčinnou souvislost mezi zvýšenou námahou během základního výcviku a poškozením zdraví jmenovaného nelze prokázat.

[26] K jednotlivým námitkám uvádí soud následující.

[27] Žalobce nesouhlasí se závěrem žalovaného stran výkladu pojmu *služební úraz*. Žalobce má za to, že služebním úrazem může být nejenom úraz ve smyslu poškození zdraví způsobeného krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů, ale taktéž poškození zdraví, které je způsobeno při výkonu vojenské služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon vojenské služby, tj. též poškození zdraví vzniklé v důsledku zvýšené námahy během základního výcviku žalobce bez existence tradičního úrazového děje.

[28] Zdejší soud konstatuje, že úraz je definován jako *porucha zdraví způsobená náhle a vnější příčinou*. K tomu, aby mohlo být poškození zdraví definováno, jako úrazové, musí se jednat o náhlé působení. Za úraz nelze považovat zdravotní komplikace s delším časovým průběhem, u kterých není zřejmé, kdy došlo k prvotnímu poškození a projevují se pouze následky po časovém odstupu.

[29] Pokud se jedná o výklad pojmu „*služební úraz*“ ve smyslu ust. § 115 odst. 1 zákona o vojácích z povolání (škoda na zdraví), soud konstatuje, že podle ust. § 115 odst. 1 zákona o vojácích z povolání *za škodu na zdraví, kterou voják utrpěl při výkonu služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon služby, (dále jen "služební úraz") odpovídá stát*. Soud zdůrazňuje, že při výkladu právní normy není možné vycházet pouze z doslovného znění zákona, ale je třeba rovněž zkoumat, jaký byl úmysl zákonodárce a účel a smysl zákona a celkové zákonné úpravy, což lze dovodit zejména z důvodové zprávy. V důvodové zprávě k návrhu zákona o vojácích z povolání ze dne 1. 2. 1999 je k ust. § 114-116 uvedeno, že „*Odpovědnost státu za škodu způsobenou vojákovi je upravena obdobně jako v zákoníku*

práce s odlišností do jaké výše stát vojákovu odpovídá za škodu na odložených věcech. V tomto případě je horní hranice náhradové povinnosti státu odvozena z násobku minimální mzdy.“ Z důvodové zprávy tedy vyplývá, že účelem zákonodárce bylo upravit problematiku odpovědnosti státu za škodu na zdraví, kterou voják utrpěl následkem služebního úrazu, v zásadě obdobně jako odpovědnost zaměstnavatele za škodu způsobenou zaměstnanci pracovním úrazem podle zákoníku práce. Z ustanovení § 114 až § 116 (dle důvodové zprávy k zákonu o vojácích z povolání) vyplývá přímý odkaz na analogické použití zákoníku práce, proto je při výkladu ust. § 115 odst. 1 zákona o vojácích z povolání možné analogicky použít výklad srovnatelného zákonného ustanovení v zákoníku práce (§ 269 odst. 1 zákoníku práce, dle něhož je zaměstnavatel povinen nahradit zaměstnanci škodu nebo nemajetkovou újmu vzniklou pracovním úrazem, jestliže škoda nebo nemajetková újma vznikla při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. A ustanovení § 271k odst. 1 zákoníku práce, dle něhož se pracovním úrazem pro účely tohoto zákona myslí poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, došlo-li k nim nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením zevních vlivů při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním).

[30] Obdobně jako při odpovědnosti zaměstnavatele za škodu je tedy i u objektivní odpovědnosti státu za škodu na zdraví, kterou voják utrpěl v souvislosti se služebním úrazem, k jejímu vzniku splnění těchto tří předpokladů: *škoda na zdraví na straně vojáka, služební úraz a příčinná souvislost mezi služebním úrazem a vznikem škody*. Soud připouští, že služebním úrazem nemusí být jen tělesné zranění, ale vůbec porušení zdraví, jestliže bylo způsobeno krátkodobými zevními vlivy, např. byl-li voják při práci, na kterou není zvyklý a která je nepřiměřená jeho tělesným možnostem, nucen okamžitým, usilovným vzepětím sil překonávat vnější odpor, a zvýšit tak náhle, neobvykle a nadměrně svou námahu. Tato tělesná námaha musela pak být příčinou následku, o jehož odškodnění se jedná. Přitom nemusí jít o jedinou příčinu úrazu, nýbrž stačí, když jde o jednu z příčin, avšak důležitou, podstatnou a značnou. (srov. komentář k ust. § 269 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů (ASPI)).

[31] Ze spisového materiálu lze uvést tvrzení samotného žalobce u lékaře MUDr. M. B. ze dne 24. 4. 2007, že úraz neguje. Z vyjádření MUDr. J. B. nelze jasně vydedukovat, zda se jedná o úraz nebo ne. Zásadní tak je pro posouzení věci Odborné vyjádření plk. MUDr. M. S., Ph.D a především odborné stanovisko pplk. MUDr. L. U., Ph.D. a prof. MUDr. J. B., DrSc. ze dne 26. 3. 2012, ze kterého vyplývá, že příčinu vzniku nelze jednoznačně určit, přičemž se nejspíše mohlo jednat o chronické onemocnění kloubních chrupavek s dlouhodobějším vývojem, které mohlo být akcentováno větším zatížením při výcviku. Zásadní je tvrzení lékařů a to, že mají za to, že popisované změny na pravém kolenním kloubu nejsou důsledkem úrazového mechanismu. Na základě výše uvedeného tak zdejší soud konstatuje, že z posudků je zřejmé, že u žalobce samotný výcvik nelze považovat za jednu z příčin úrazu, která je důležitá, podstatná či značná. Poškození kolene tak, dle lékařů, bylo chronické a samotný výcvik by mohl být maximálně považován za vliv, který dopomohl k následné zdravotní situaci žalobce, ale nelze jej považovat za příčinu hlavní. Nelze ani vydedukovat a předpokládat, že by k následnému zdravotnímu stavu žalobce nedošlo, kdyby výcvik neabsolvoval.

[32] Ze spisové dokumentace je tak zřejmé, že zdravotní stav žalobce nelze na základě zákonného ustanovení považovat za úraz či nemoc z povolání, jelikož úraz je definován jako porucha zdraví způsobená náhle a vnější příčinou. I přestože má žalobce za to, že nelze vykládat pojem služební úraz obdobně či stejně jako pracovní úraz, zdejší soud konstatuje, že oba pojmy mají stejný základ a to *úraz*, který je definován jednoznačně. Je již v projednávané věci nepodstatné, zda se úraz stal v průběhu výkonu práce v rámci pracovní smlouvy nebo v průběhu výkonu služby na základě služebního poměru, základ je totožný a to vzniklá náhlá porucha zapříčiněná vnějším vlivem. V projednávaném případě nelze chronické onemocnění kloubních chrupavek považovat primárně za úraz a následně jej **nelze kvalifikovat jako služební úraz**.

[33] Žalobce má za to, že z odborného vyjádření Ústřední vojenské nemocnice jednoznačně vyplývá, že jednou z příčin, a to příčin hlavních, změny na pravém kolenním kloubu žalobce byla právě zvýšená námaha při základním výcviku žalobce. **Tudíž, že existuje příčinná souvislost mezi škodou na zdraví žalobce a služebním úrazem**. Odborné vyjádření Ústřední vojenské nemocnice je totiž (jak je výše uvedeno) třeba vykládat v návaznosti na definici pojmu *služební úraz* (viz výše), kterým je též poškození zdraví způsobené při výkonu vojenské služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon vojenské služby, tedy též poškození zdraví vzniklé v důsledku zvýšené námahy během základního výcviku.

[34] Žalobce konstatuje, že jednoznačně vyplývá, že bez zvýšené námahy během základního výcviku žalobce by nedošlo ke zhoršení zdravotního stavu žalobce (tj. ke změnám pravého kolenního kloubu žalobce) a že tedy zvýšená námaha během základního výcviku žalobce byla minimálně jednou z hlavních příčin poškození zdraví žalobce. Přestože zde tedy nebyl přítomen klasický úrazový děj, odpovídá za škodu na zdraví žalobce žalovaný z titulu náhrady škody za služební úraz, jelikož služebním úrazem je i poškození zdraví, které je způsobeno při výkonu vojenské služby, v přímé souvislosti s ním nebo pro výkon vojenské služby.

[35] K tomu, aby bylo přistoupeno ze strany žalovaného k odškodnění za služební úraz u žalobce, musí být splněny, jak je výše uvedeno, tři podmínky. Avšak poslední podmínka, a to podmínka příčinné souvislosti mezi výkonem vojenské služby a poškozením zdraví, v daném případě nebyla splněna. Jak vyplývá z odborného vyjádření Ústřední vojenské nemocnice pplk. MUDr. L. U., Ph.D. a prof. MUDr. J. B., DrSc. ze dne 26. 3. 2012, lékaři na otázku, zda jsou změny na pravém kolenním kloubu důsledkem zvýšené námahy během základního výcviku, uvedli, že změny na pravém kolenním kloubu jsou chronické a nejsou důsledkem zvýšené námahy během výcviku, i když zvýšená zátěž mohla chronické onemocnění zhoršit a výrazněji akcentovat subjektivní obtíže jmenovaného. Z uvedeného tedy není možné dovodit závěr, že by zvýšená námaha při výcviku byla jednou z hlavních příčin poškození zdraví žalobce, když z odborného vyjádření vyplývá, že změny na pravém kolenním kloubu jsou především důsledkem chronické zátěže. Pokud žalobce namítá, že k poškození kolenního kloubu došlo z důvodu zvýšené námahy při výkonu služby, je třeba konstatovat, že jde o pouhé jeho domněnky, o ničím nepotvrzená tvrzení, která nemohou proti odbornému vyjádření lékařů Ortopedicko-traumatologického oddělení Ústřední vojenské nemocnice Praha obstát.

[36] Z odborného stanoviska pplk. MUDr. L. U., Ph.D. a prof. MUDr. J. B., DrSc. ze dne 26. 3. 2012 tudíž jednoznačně vyplývá, že lékaři nespátřují příčinnou souvislost mezi zvýšenou námahou během základního výcviku a poškozením zdraví jmenovaného. Nebyl zjištěn klasický úrazový mechanismus a popisované změny odpovídají dlouhodobému přetížení chrupavky.

[37] Ze spisového materiálu je zřejmé, že nebyla splněna podmínka dle ustanovení zákona, a to, že nedošlo k úrazu, ani ke zdravotnímu poškození definovanému jako nemoc z povolání, které by bylo přímo spojeno s tvrzeným vojenským výcvikem, a nebyla prokázána příčinná souvislost. I přestože je nepochybné, že došlo ke škodě na zdraví na straně vojáka, a že výcvik mohl napomoci ke škodě na zdraví na straně vojáka, nelze toto poškození na zdraví definovat jako úraz a nelze prokázat příčinnou souvislost mezi výše uvedenými předpoklady. Nejsou tak splněny zákonné podmínky ke vzniku objektivní odpovědnosti žalovaného k odškodnění žalobce.

V. Shrnutí a náklady řízení

[38] S ohledem na vše shora uvedené soud neshledal žalobu důvodnou a zamítl ji postupem dle § 78 odst. 7 s. ř. s.

[39] Výrok o nákladech řízení má oporu v ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Žalobce v řízení úspěšný nebyl, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nepřisluší. Žalobci byl na základě Usnesení ze dne 7. 10. 2014, č. j. 36 Ad 9/2015-37, ustanoven zástupce, o jehož nákladech bude rozhodnuto v samostatném rozhodnutí.

[40] Žalovanému, který měl v řízení plný úspěch, však žádné náklady spojené s tímto řízením nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly, proto soud rozhodl, že žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení nemá (viz rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 3. 2015 č. j. 7 Afs 11/2014-47).

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 7. prosince 2016

JUDr. Jaroslava Skoumalová
předsedkyně senátu